

din **Amorphe d'Ottemburg** de Jean-Claude Grumberg, TN Târgu-Mureș, și Victor Rebengiuc, pentru rolul „titular” din **Colonelul-Pasăre**, Teatrul „Bulandra”). Explicația este simplă:

lui – și, cum aceasta indica mereu, vorba lui Agamiță, balotaz... Faptul că **Filumena...** brașovenilor a luat, cum se zice, caimacul (pe lângă cei amintiți până aici au mai fost pre-

Mircea Diaconu și Constantin Cotimanis în **Operele complete ale lui WmSxpr** la „Nottara” (regia: Petre Bokor)

foto: Dragoș Cristescu

jurații, în număr par, s-au ținut tare pe poziții și, după dispute foarte animate, dar amicale, au hotărât să respecte întocmai configurația votu-

miați Felix Alexa pentru regie și Diana Ruxandra Ion pentru scenografie, alături de Alexandru Dabija, respectiv Dragoș Buhagiar și

Irina Solomon, **Saragosa**, și Virginia Itta Marcu, pentru interpretare feminină, la egalitate cu Farkas Ibolya, excelentă în rolul aproape static din **Scrisori de dragoste** de A.R. Gurney la TN Târgu-Mureș, Compania „Tomp Miklós”) nu a însemnat o reverență în fața gazdelor, foarte primitoare, de altfel, ci consfințirea unei realități: indiferent de gusturi și „orientări”, spectacolul lor a fost cel mai bun – sau a „ieșit” cel mai bine în seara reprezentației. Iată, la rigoare, o nouă temă de gândire pentru organizatori (directorului de festival Mircea Cornișteanu i-a stat neabătut alături directorul Teatrului „Sică Alexandrescu”, omniprezent-neobositul Iosif Olariu), care au a lua în studiu nu numai fiecare spectacol invitat în parte, ci și posibila lor asortare, întotdeauna de dorit. Acestea sunt, firește, opiniile criticului. Opiniile publicului, exprimate la festivitatea de premiere din ultima seară (încheiată, triumfător, cu **Iluzia comică** de Corneille de la Teatrul de Comedie, deschiderea, în prima seară, fiind făcută de recitalul lui Ștefan Iordache în **Barrymore** al TNB), au fost, judecând după expresia lor sonoră, mai puțin reținute. Dar nu ar fi frumos să auzi asemenea ovații în fiecare seară din cele șapte-opt cât ține un festival?

Alice Georgescu

Ideea fixă a dramaturgului

Ideea fixă a dramaturgului (nu mă exclud nicidecum) este că nu e îndeajuns jucat, cu alte cuvinte valorizat, finalizat, justificat. Între noi fie vorba, chiar dacă e fixă, această idee mi se pare naturală (de la natură, fiindcă natura piesei de teatru este reprezentabilitatea) și normală (de la normă, care, spre deosebire de natură, este o creație a civilizației umane, fiindcă „norma” teatrului este să joace piese, iar „norma” scriitorului este să le scrie pentru teatru). Cele două puncte de vedere fiind convergente – ceea ce conferă fenomenului un oarecare strabism –, este de așteptat ca această privire fixă să exprime o idee fixă. Așa se face că, indiferent despre ce s-ar discuta într-o adunare organizată, dacă se găsește de față un dramaturg, el va aduce vorba despre soarta vitregă a

dramaturgiei naționale. Spre a-mi liniști confrății, le voi spune că, aflându-mă acum câțiva ani în Cipru, la o adunare a dramaturgilor, bineînțeles ciprioți, aceștia acuzau starea precară a dramaturgiei cipriote, invocând faptul că sunt preferate piesele străine în detrimentul celor autohtone. În țările mari (sau, mai precis, în culturile mari), nu cred că se pune problema. Nu-i văd pe dramaturgii englezi plângându-se că nu sunt jucați în Marea Britanie, nici pe cei francezi atrăgându-ne atenția că nu sunt montați în Franța sau pe cei germani lamentându-se că nu-i joacă teatrele germane.

Prin urmare, la Festivalul de Dramaturgie Contemporană de la Brașov, cu prilejul colocviului care a avut loc și la care au participat, cum e firesc, mai mulți dramaturgi, s-a discutat despre

absența pieselor contemporane românești de pe scena teatrelor, despre orientarea teatrelor către piesele străine. Ce dramaturgi au luat parte la dezbateri? Nu mulți, dar hotărâți: Dumitru Radu Popescu, Iosif Naghiu, Paul Everac, Puși Dinulescu, Dumitru Solomon. Unii i-au învinovățit, pentru starea nedreaptă a dramaturgiei românești actuale, pe directorii de teatru, care sunt cosmopoliți. Alții, pe regizori, care sunt ignoranți. S-a vorbit despre vina secretarilor literari, ocupați cu alte cele. Despre vina Ministerului Culturii, care nu subvenționează dramaturgia națională. Despre vina criticii, care n-o încurajează.

Au fost voci, venind mai ales dinspre critică, care s-au pronunțat evident împotriva acuzațiilor aduse (mai ales criticilor), care au afirmat că piesele

bune s-au jucat, s-au bucurat de succes și de cronici pozitive. Exemple: **O batistă în Dunăre** de D.R. Popescu sau **Petru** de Vlad Zografi. Criticii prezenți la discuții: Dumitru Chirilă, Alice Georgescu, Mircea Morariu, Marinela Țepuș. Un regizor și, în același timp, director de teatru (l-am numit pe Mircea Cornișteanu) a declarat că el, când primește piese românești contemporane, le citește (probă că a pus recent o piesă a lui D.R. Popescu), dar primește și foarte multe prostii, pe care ar trebui să le „filtreze” secretariatul literar. La care secretarii literari prezenți (extrem de puțini, doi, dar destul de bătaioși) au ripostat că ei sunt obligați de către teatre să facă altceva decât să citească piese, anume să producă invitații, liste de protocol, caiete-program, afișe etc. Din partea Ministerului Culturii s-a pronunțat Horea Popescu, arătând că s-au finanțat (sau se vor finanța) zece piese contemporane și că ministerul sprijină dramaturgia contemporană. Înainte de încheiere, Paul Everac a dat citire unui pamflet proaspăt scris, în care îi trăgea de urechi pe toți și care urma să apară în presă.

Din discuție nu a prea reieșit dacă dramaturgii au vreo vină în faptul că nu li se joacă piesele. De pildă, dacă textele lor nu sunt prea, hai s-o spunem, interesante. Și nici nu a reieșit ce se va discuta la colochiul următor pe tema reprezentării dramaturgiei contemporane, deși este clar pentru toată lumea: același lucru.

Dumitru Solomon

Mircea Andreescu în **Filumena Marturano** de Eduardo de Filippo la Brașov (regia: Felix Alexa)

Sa scena amatorilor

Turismul cultural

Un concept nou pare să capete drept de cetate în spațiul nostru geografic: turismul cultural. Mă aflu, împreună cu regizorul Mihai Lungeanu, într-un *week-end* însoțit și friguros de octombrie, în nordul țării, la Vatra Dornei, un orașel bucovinean superb, încremenit parcă în liniile, planurile și volumele sale imperiale, pe care primarul și autoritățile culturale vor să-l scoată din împietrirea lui idilică, însuflețindu-l cultural, pentru că aici vine lumea de pretutindeni să se odihnească, să se trateze, iar această lume „trebuie să aibă și o viață culturală” – așa ziceau

mai-marii locului. Nu știam cu precizie ce se va întâmpla aici, sau știam destul de vag: un fel de festival al teatrelor de amatori... Realitatea a fost însă mai dinamică; am văzut spectacole ale unor teatre neprofesioniste, între care și cele ale unei facultăți de artă din Iași, menite să confirme (sau să infirme) dorința forurilor locale de a permanentiza festivalul teatral, spre a-i bucura pe vizitatori (ca și pe localnici). Nu e suficient să te tratezi de reumatisme ca să te simți bine. Ce-ar fi, s-au gândit responsabilii orașului, să le oferim celor veniți la tratament prilejuri de desfătare

estetică, să le dăm teatru? Așa s-a născut ideea acestui festival popular de teatru, legat de ideea de turism, o împletire pragmatică, fiindcă arta și sănătatea cată a se completa reciproc. Asta ne-a adus de la București, pe mine și pe regizor, la Vatra Dornei. Prin urmare, am fost, am văzut, am confirmat. Turismul și arta au șansa de a conviețui la Vatra Dornei, fiindcă e voința locului. Un loc nicidecum virgină, pentru că nenumărate afișe de teatru împodobesc pereții Casei de cultură, dovedind că aici se face teatru de multă vreme.

D.S.